

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«08» ноябрь 2021 ел

КАРАР

№ 344

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы территориясендә жылылык белән тәэмин итү системасының торышы мониторингы системасын һәм жылылык белән тәэмин итү системасында оператив-диспетчерлык идарәсе механизмын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жылылык белән тәэмин итү турында» 2010 елның 27 июлдәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жылылык чорына эзерлекне бәяләү кагыйдәләрен раслау турында» 2013 елның 12 мартындагы 103 номерлы Россия Федерациясе Энергетика министрлыгы боерыгы нигезендә, Балтач район башкарма комитеты карар бирә:

1. Балтач муниципаль районы жылылык белән тәэмин итү системасы торышын мониторинглау системасын 1 нче кушымта нигезендә расларга.
2. Беркетеп бирелгән жылылык белән тәэмин итү системасында оператив-диспетчерлык идарәсе механизмын 2 нче кушымта нигезендә расларга.
3. Жаваплы вазыйфай зат итеп Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитеты житәкчесен билгеләргә.
4. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда бастырып чыгарырга һәм Балтач муниципаль районының baltasi.tatarstan.ru рәсми сайтында халыкка житкерергә.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Житәкче

А.Ф. Хәйретдинов

ТР Балтач муниципаль районы территориясендә жылылык белән тээмин итү системасы торышын мониторинглау системасы

1. Гомуми нигезләмэләр

1.1. Балтач муниципаль районының жылылык белән тээмин итү системасының торышы мониторингы (алга таба - мониторинг) «Жылылык белән тээмин итү турында» 2010 елның 27 июлендәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Хөкүмәтенең 2012 елның 8 августындагы 808 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясендә жылылык белән тээмин итүне оештыру кагыйдәләре нигезендә башкарыла.

Жылылык белән тээмин итү системасының торышын мониторинглау системасы - жылылык челтәрләренен, жылылык чыганакларының һәм жылылык кулланучыларның күзәтү, бәяләү һәм фаразлау комплекслы системасы.

Мониторинг - жылылык белән тээмин итү объектларының эшчәнлеге турында даими оператив мәгълүмат алуны тээмин итә торган процесс.

Мониторинг системасы үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- мәгълүмат жыю системасы.
- мәгълүмат саклау, эшкәртү һәм бирү системасы.
- карар кабул итү өчен мәгълүматны анализлау һәм бирү системасы.

1.2. Мониторинг план чараларының үтәлешен анализлау һәм бәяләү максатларында гамәлгә ашырыла һәм жирле үзидарә органнарының, жылылык белән тээмин итүче һәм жылылык челтәрләре оешмаларының эш-гамәлләрен координацияләү механизмы булып тора.

1.3. Мониторингны булдыруның максаты булып жылылык белән тээмин итү системаларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын арттыру, жылылык белән тээмин итү системаларын камилләштерү, үстерү, аларның тышкы мохитнең үзгәргән шартларына туры килүен тээмин итү тора.

1.4. Мониторинг системасы муниципаль һәм объект дәрәжәсендә гамәлгә ашырыла.

Мониторинг системасы эшчәнлеген оештыру-методик житәкчелекне һәм координацияләүне муниципаль дәрәжәдә Балтач район башкарма комитеты гамәлгә ашыра

Мониторинг системасы эшчәнлеген оештыру-методик житәкчелек һәм координацияләүне объект дәрәжәсендә жылылык белән тээмин итүче оешма гамәлгә ашыра.

1.5. Мониторинг үткәрүнең төп бурычлары булып түбәндәгеләр тора:

- планлаштырылган чараларның фактта тормышка ашырылганнарына туры килү-килмәвен анализлау (тормышка ашыру барышын бәяләү);
- факттагы нәтижэләрнең аның максатларына туры килү-килмәвен анализлау (нәтижэлелекне анализлау);
- алынган эффект белән тормышка ашыруга юнәлдерелгән чыгымнар нисбәтен анализлау (нәтижэлелекне анализлау);
- тышкы шартлар үзгәрешләренең йогынтысын анализлау;
- үтөлүнә уңышлары һәм уңышсызлыклары сәбәпләрен анализлау;
- үтөлүнә оештыру нәтижэлелеген анализлау;
- булган үзгәрешләргә исәпкә алып төзәтүләр кертә (корректировкалау), шул исәптән максатларны һәм бурычларны ачыклау.

1.6. Мониторинг үткәрүнең төп этаплары булып түбәндәгеләр тора:

- жылылык белән тәмин итү системаларының торышы мониторингын үткәрү максатларын һәм бурычларын билгеләү;
- максатларны тормышка ашыруны, жылылык белән тәмин итү системаларын үстерүне чагылдыручы индикаторлар системасын формалаштыру;
- гамәлгә ашыруны оператив контрольдә тоту, жылылык белән тәмин итү системаларын үстерү һәм мәгълүмат бирү периодлылыгы өчен кирәкле планлы-хисап документлары системасын формалаштыру;
- алынган мәгълүматны анализлау.

1.7. Жылылык белән тәмин итү системаларын үстерү мониторингы өчен кулланыла торган төп индикаторлар булып түбәндәгеләр тора:

- жылылык энергиясен эшләп чыгару күләме;
- жылылык чыганақлары куәтләренең йөкләнеше дәрәжәсе;
- жылылык куәтләренең жылылык энергиясен кулланучыларның ихтыяжларына туры килү дәрәжәсе;
- карала торган чорда 1 кв. метрны жылытуга жылылык энергиясенә чагыштырма чыгымы;
- жылылык энергиясен эшләп чыгаруга ягулык чыгымының чагыштырма нормалары;
- жылылык энергиясен житештерүгә ресурсларның чагыштырма чыгымнары;
- жылылык энергиясен транспортлауга ресурсларның чагыштырма чыгымы;
- жылылык белән тәмин итү системаларының авария хәлендә булуы (челтәрләрнең бер километр озынлыгына берәмлек);
- кулланучыларның түләү дәрәжәсе;
- табышлылык (рентабельлек) дәрәжәсе.

2. Жылылык белән тәмин итү системаларының торышы мониторингын үткәрү принциплары

2.1. Жылылык белән тәмин итү системаларының торышы мониторингы эксплуатация барышының билгеләнгән планнан тайпылышларын вакытында ачыклау һәм эксплуатация барышын корректировкалау өлешендә

дә, эксплуатациянең үзен корректировкакалау өлешендә дә нигезле идарә карарлары кабул итү өчен инструмент булып тора.

2.2. Жылылык белән тәмин итү системалары мониторингы һәм аның үсешен баяләү түбәндәге принципларга нигезләнә:

- аныклык - күрсәткечләрне төгәл билгеләү, бер хисап чорыннан икенчесенә күрсәткечләрне үлчәүнең эзлеклелеге;
- даими - мониторинг үткөрү шактый еш һәм тигез вакыт аралыгында;
- дөреслек - төгәл һәм дөрес мәгълүмат куллану, мәгълүмат жыю методларын формалаштыру.

3. Мәгълүмат жыю һәм системалаштыру

3.1. Мониторинг мәгълүматларын жыю системасы Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы территориясендә жылылык челтәрләрән күзәтүнең гамәлдәге барлык методларын үз эченә ала.

3.2. Объект дәрәжәсендә түбәндәге мәгълүмат жыела:

3.2.1. технологик жайланманың һәм жылылык челтәрләрәнең мәгълүматларның паспорт базасы;

3.2.2. жылылык челтәре сузуның 5 метрлы зонасында катнаш коммуникацияләр урнаштыру;

3.2.3. электрон рәвештә башкарма документлар;

3.2.4. жылылык челтәре салу зонасындагы грунт турында мәгълүматлар (грунт сулары, суффозион грунт);

3.2.5. жылылык белән тәмин итү объектларында үткәрелгән ремонт эшләре турында мәгълүматлар;

3.2.6. жылылык белән тәмин итү объектларын техник яктан яңадан коралландыру турында мәгълүматлар;

3.2.7. объектның исемен, объектның адресын, авария хәленә китергән сәбәпләрне, авария хәлләрән бетерү буенча күрелә торган чараларны, шулай ук кулланучыларны жылылык белән тәмин итүдән туктатып тору вакыты һәм жылылык белән тәмин итү туктатылган кулланучылар исемлеген күрсәтеп, жылылык белән тәмин итү объектларында килеп чыккан авария хәлләрән исәпкә алу реестры.

3.3. Муниципаль дәрәжәдә түбәндәге мәгълүмат жыела:

3.3.1. жылылык белән тәмин итү объектларында үткәрелгән ремонт эшләре турында мәгълүматлар;

3.3.2. жылылык белән тәмин итү объектларын техник яктан яңадан коралландыру турында мәгълүматлар;

3.3.3. объектның исемен, объектның адресын, авария хәленә китергән сәбәпләрне, авария хәлләрән бетерү буенча күрелә торган чараларны, шулай ук кулланучыларны жылылык белән тәмин итүдән туктатып тору вакыты һәм жылылык белән тәмин итү туктатылган кулланучылар исемлеген күрсәтеп, жылылык белән тәмин итү объектларында килеп чыккан авария хәлләрән исәпкә алу реестры;

3.4. Жылылык белән тәмин итүче оешма әлеге мониторингның 3.2.5; 3.2.6 һәм 3.2.7 пунктлары нигезендә, хисап аеннан соң килүче айның 5 числосына кадәр ай саен Балтач район башкарма комитетына мәгълүмат бирә.

4. Мәгълүматны анализлау һәм тәкъдимнәр формалаштыру

4.1. Жылылык белән тәэмин итү системаларының торышы турында мәгълүматны анализлауның төп этаптары булып түбөндөгеләр тора:

- факттагы хәлнең тасвирламасы (мәгълүмат жыю мизгеленә индикаторларның факттагы зурлыгы, тышкы мохит шартларын тасвирлау);
- хәлне динамикада анализлау (мәгълүмат жыю вакытында индикаторларның факттагы зурлыктарын исәп башлану ноктасы белән чагыштыру);
- чыгымнарны һәм эффектны чагыштыру;
- уңышларны һәм уңышсызлыктарны анализлау;
- тышкы шартлар үзгәрешләренәң йогынтысын анализлау;
- файдалану (эксплуатация) нәтижәләлеген анализлау;
- нәтижә;
- киңәшләр.

4.2. Мәгълүматны анализлауның төп ысуллары булып түбөндөгеләр тора:

- күләм (сан) ягыннан - формалаштырылган математик операцияләр ярдәмендә санлы мәгълүматларны эшкәртү (уртача һәм чагыштырма зурлыктарны исәпләү, корреляция анализы, регрессия анализы һ. б.);
- сыйфат ягыннан - формалаштырылган математик ысуллар (эксперт бәяләүләре ысулы) ярдәмендә бәяләргә һәм анализларга мөмкин булмаган, элек жыйелган мәгълүматларны интерпретацияләү.

4.3. Муниципаль дәрәжәдә мониторинг мәгълүматларын анализлау район башкарма комитеты белгечләре тарафыннан башкарыла, объект дәрәжәсендә - жылылык белән тәэмин итүче оешма белгечләре тарафыннан башкарыла.

4.4. Мониторинг мәгълүматлары объектның чын халәтен ачыклау, ялган мәгълүматны төшереп калдыру максатыннан объектның актуаль паспорт характеристикаларына йөкләнә.

4.5. Анализ мәгълүматлары нигезендә, таблица-график материалларын кулланып жылылык белән тәэмин итү системаларының торышы хисабы эзерләнә һәм жылылык белән тәэмин итү системалары эшенә төзәтмәләр кертүгә (ресурсларны яңадан бүлү һ. б.) юнәлдерелгән идарә карарларын кабул итү буенча тәкъдимнәр формалаштырыла.

Балтач муниципаль районы территориясендә жылылык белән тээмин итү системасында оператив-диспетчерлык идарәсе механизмы

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы территориясендә жылылык белән тээмин итү системаларында оператив – диспетчерлык идарәсенәң әлеге механизмы (алга таба - механизм) жылылык белән тээмин итү мәсьәләләре буенча жылылык белән тээмин итүче оешмаларның, идарә оешмаларының һәм жылылык энергиясен кулланучыларның үзара хезмәттәшлеген билгели.

1.2. Әлеге оешмаларның төп бурычы - жылылык чөлтәрләренәң һәм жылылык куллану системаларының тотрыклы һәм өзлексез эшләвен тээмин итү, жылылык белән тээмин итүнең бирелгән режимнарын саклау, жылылык чыганаclarында, жылылык чөлтәрләрендә һәм жылылык куллану системаларында аварияләрне кисәтү, локальләштерү һәм бетерү буенча оператив чаралар күрү.

1.3. Жылылык белән тээмин итүче оешма, күпфатирлы йортларның гомуми мөлкәтен ремонтлауны һәм карап тотуны гамәлгә ашыручы, кулланучыларны эксплуатация жаваплылыгы чикләрендә жылылык белән тээмин итүче идарә оешмалары тәүлек бие эшләүче дежур-диспетчерлык хезмәтләре (алга таба – ДДХ) һәм авария-торгызу бригадаларына ия булырга тиеш. Штат расписаниеләрендә мондый хезмәтләр каралмаган оешмаларда оператив житәкчелек вазыйфалары тиешле боезык белән билгеләнгән затка йөкләнә.

1.4. Жылылык белән тээмин итүнең локаль системасын эксплуатацияләү буенча ДДХ гамәлләрен гомуми координацияләүне жылылык белән тээмин итүче оешма башкара, авария хәлен локальләштерү һәм бетерү буенча - аның эксплуатация жаваплылыгы чикләрендә авария хәле барлыкка килгән оешманың авария – торгызу хезмәте.

1.5. Аварияләрне локальләштерү һәм бетерү эшләрен башкару өчен һәр оешмада кирәкле инструментлар, механизмнар, транспорт, күчмә эретеп ябыштыру жайланмалары, терәк арматурасының һәм материалларның авария хәле өчен тулыланып торучы запаслары булырга тиеш. Авария хәле өчен запас күләме гамәлдәге нормативларга туры китереп билгеләнә, саклау урыны тиешле оешмаларның житәкчеләре тарафыннан билгеләнә. Авария-торгызу бригадаларының составы, машиналар һәм механизмнар, жайланмалар һәм материаллар исемлеге оешманың баш инженеры тарафыннан раслана.

1.6. Жылылык белән тээмин итүдә озак вакытлы өзеклекләр китереп чыгара торган эшләр күләме шактый булса, Балтач район башкарма комитеты

житәкчесе карары белән торгызу эшләренә махсус төзелеш-монтаж һәм башка предприятиеләр жәлеп ителә.

2. Энергия белән тәэмин итү чыганакларында, энергия куллану системаларында һәм челтәрләрдә аварияләр барлыкка килгәндә һәм аны бетергәндә оператив-диспетчерлык һәм авария-торгызу хезмәтләренәң үзара хезмәттәшлеге

2.1. Авария килеп чыгу, кулланучыларны энергия белән тәэмин итүдән туктату яки чикләү турында хәбәр алганда, тиешле оешма диспетчеры авария урынында куркынычсызлыкны тәэмин итү буенча оператив чаралар күрә (койма, яктырту, саклау һ.б.) һәм авария хәлләрен бетерү буенча инструкция нигезендә эшли.

2.2. Авария хәле турында диспетчер кичекмәстән үзе булган элемент каналлары буенча оешма житәкчелегенә, үз жайланмаларының һәм коммуникацияләренәң эшен үзгәртәргә яки туктатырга кирәк булган оешмалар диспетчерларына, кулланучыларның диспетчерлык хезмәтләренә хәбәр итә.

Шулай ук авария хәленәң килеп чыгуы һәм кулланучыларны жылылык белән тәэмин итүне яңадан торгызу вакыты турында мәжбүри рәвештә бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенә (алга таба – БДДХ) һәм Балтач район башкарма комитетына хәбәр ителә.

2.3. Жылылык белән тәэмин итүнең йорт эчендәге инженерлык челтәрләрендә авария барлыкка килгәндә жылылык белән тәэмин итүче оешма диспетчеры бу хакта кичекмәстән бу хакта бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенә һәм күпфатирлы йортта гомуми мөлкәткә агымдагы ремонтлауны һәм карап тотуны гамәлгә ашыручы идарә оешманың жаваплы затына хәбәр итә.

2.4. Кулланучыларга жылылык энергиясе бирүне чикләү яки туктату режимын кертү турында карар, ТР Балтач район башкарма комитеты белән килештереп, жылылык белән тәэмин итүче оешмалар житәкчелеге тарафыннан кабул ителә

2.5. Жылылык белән тәэмин итү һәм жылылык куллану системаларын өзү һәм бушату турында командалар тиешле диспетчерлык хезмәтләре аша уза.

2.6. Авария нәтижәсендә кешеләр тормышына, жайланманың, инженерлык коммуникацияләренәң яки төзелешләренәң жимерелүенә куркыныч янаса, жылылык белән тәэмин итүче оешма житәкчелеге, килештермичә генә, эмма өзеп кую алдыннан һәм авария хәлендәге жылылык-механик жайланманы яисә жылылык челтәрләре участогын эштән чыгару буенча эшләренә тәмамлаганнан соң, кичекмәстән БДДХ диспетчерына, ТР Балтач район башкарма комитетына һәм кулланучыларга (кирәк очракта) хәбәр итеп, жайланманы эштән чыгаруга күрсәтмә бирә.

2.7. Аварияне бетерү өчен жаваплы зат түбәндәгеләргә бурычлы:

- кирәк булганда, диспетчерлык хезмәтләре аша авария урынында коммуникацияләре, корылмалары булган тиешле оешма һәм ведомство вәкилләрен чакыртырга, алар белән аварияне бетерү өчен жир эшләре үткәрүне килештерергә;

- жир асты коммуникацияларендә эшләр башкаруны оештырырга һәм эшләр башкаруның имин шартларын тәмин итәргә;

- эш схемасын, бирелгән жылылык белән тәмин итү параметрларын торгызу һәм пуск программасы нигезендә кулланучыларны тоташтыру өчен тиешле диспетчерлык хезмәтләренә авария-торгызу эшләре (яки нинди дә булса этап) тәмамлану турында хәбәр итәргә.

2.8. Авария килеп чыккан урында үз коммуникацияләре яки корылмалары булган барлык милек формасындагы оешмалар һәм предприятиеләр үз вәкилләрен тәүлекнең теләсә кайсы вакытында 2 сәгать эчендә аварияне бетерү буенча эшләрен башкару шартларын килештерүгә җибәрергә тиеш.

3. Энергия белән тәмин итү системаларын эксплуатацияләгәндә оператив-диспетчерлык хезмәтләренә үзара хезмәттәшлеге

3.1. Кулланучыларны планлы рәвештә жылылык бирүдән өзүнә (жылылык чыганагының параметрларын үзгәртүне) раслау өчен жылылык белән тәмин итүче оешмаларның диспетчерлык хезмәтләре билгеләнгән эшләргә 5 көн кала ТР Балтач район башкарма комитетына һәм кулланучыларга хәбәр итә.

3.3. Кулланучылар (юридик затлар) балансында булган җайланманы ремонтлауга чыгаруга планлаштыру билгеләнгән эшләргә 5 көн кала, ә авария булган очракта - кичекмәстән Балтач район башкарма комитетына мәҗбүри хәбәр итеп башкарыла.

3.4. Жылылык чыганаclarына салкын су бирүне чикләүгә яки туктатуга китерә торган су алу корылмаларында планлы ремонт эшләре башкарганда, әлеге су алу корылмалары алар карамагында булган оешма диспетчеры жылылык белән тәмин итүче тиешле оешма диспетчерына, БДДХнә, ТР Балтач район башкарма комитетына 10 көн эчендә эшләрен башлану һәм тәмамлау вакытларын күрсәтеп, әлеге туктатулар турында хәбәр итәргә тиеш.

Котельныйларга салкын су бирүне озак вакытка туктатуга китергән аварияләрдә жылылык белән тәмин итүче оешма диспетчеры, аны тулысынча туктатуга кадәр житеп, кулланучыларны кайнар су белән тәмин итүне чикли.

3.5. Алар жылылык белән тәмин итү системасы объектларына электр энергиясен бирүне чикләүгә яки туктатуга китерә торган, электр челтәрләрендә һәм трансформатор подстанцияләрендә планлы яки авария-торгызу эшләрен башкарганда, әлеге электр челтәрләре һәм трансформатор подстанцияләре алар карамагында булган оешма диспетчеры 10 көн эчендә яки кичекмәстән тиешле жылылык белән тәмин итүче оешма диспетчерына, БДДХ диспетчерына һәм Балтач район башкарма комитетына эшләрен башлау һәм тәмамлау вакытын күрсәтеп, бу туктатулар турында хәбәр итәргә тиеш.

3.6. Тышкы һава температурасы жылылык белән тәмин итү системасының жылылык чыганаclarында жылылык генерациясе куәтләре җитми торган күрсәткечләргә кадәр кимегән очракта, жылылык белән тәмин итүче оешма диспетчеры, ТР Балтач районы башкарма комитеты белән килештереп, кулланучыларга жылылык энергиясен җибәрүне чикли.

3.7. Яңа объектларны тоташтыру бары тик Экология, технология һәм атом күзәтчелеге буенча федераль хезмәт (Ростехнадзор) һәм жылылык белән тәмин

итүче оешма рөхсәте буенча гына бер үк вакытта Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетына хәбәр итеп башкарыла.

3.8. Кулланучының язма гаризасы буенча ремонтка чыгарылган объектларны тоташтыру жылылык белән тәмин итүче оешмалар персоналы рөхсәте буенча гаризада күрсәтелгән кулланучының җаваплы заты үтенече буенча башкарыла. Гаризалар буенча эшләр төгәлләнгәннән соң югарыда аталган предприятиеләрнең һәм оешмаларның оператив җитәкчеләре ТР Балтач район башкарма комитетына тоташтыруны башлау вакытын хәбәр итәләр.

4. Техник документлар

Жылылык белән тәмин итүче оешмаларның оператив-диспетчерлык хезмәтләренең һәм жылылык энергиясен кулланучыларның үзара мөнәсәбәтләрен билгели торган документлар булып түбәндәгеләр тора:

- әлеге Механизм;

- куркынычсызлык техникасы һәм жылылык генерацияләү җайланмаларын, жылылык челтәрләрен һәм жылылык кулланучы җайланмаларны эксплуатацияләү буенча гамәлдәге норматив-техник документлар;

- гамәлдәге норматив-техник документларны исәпкә алып эшләнгән әлеге җайланманы эксплуатацияләүгә һәм аның куркынычсызлык техникасына кагылышлы эчке инструкцияләр;

- жылылык белән тәмин итүче оешма җитәкчесе тарафыннан расланган жылылык энергиясе җайланмаларында авария һәм гадәттән тыш хәлләрне бетерү буенча авария-ремонт бригадаларының эш-гамәлләре планы.

Эчке инструкцияләр аварияләрдә, жылылык энергиясе, электр егәрлеге яки жылылык белән тәмин итү чыганакларында ягулык җитмәү вакытында кулланучыларны тәмин итүне чикләгәндә һәм өзеп торганда җентекләп эшләнгән оператив гамәлләр планын үз эченә алырга тиеш.

Инструкцияләргә мөмкин булган авария хәлендәге күчерүләрнең схемалары беркетелергә, кайнар су белән тәмин итүне һәм жылылык бирүне туктатып тору, жылылык челтәрләрен һәм биналарның жылылык белән тәмин итү системаларын бушату, алга таба аларны тутыру һәм авария режимнарының эшләнгән вариантларында эшкә кергү тәртибе күрсәтелгән булырга тиеш, жылылык белән тәмин итүнең көчәйтелгән һәм хисаптан тыш режимнарында персоналның дежур торуларын һәм гамәлләрен оештыру билгеләнергә тиеш.

Һәр оешмада кирәкле эксплуатация документларының конкрет исемлеге аның җитәкчеләге тарафыннан билгеләнә.